

การใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการบริหารงานองค์กร

The Usage of Accounting Information for Organizational Management

อนุดิตา ประเสริฐศักดิ์*

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารจำนวนมากทั้งข้อมูลที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ในสังคม ดังนั้นการดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดและประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางธุรกิจที่เป็นประโยชน์มาช่วยในการบริหารองค์กร ซึ่งสารสนเทศทางการบัญชีถือเป็นส่วนหนึ่งของสารสนเทศธุรกิจ และมีส่วนสำคัญในการช่วยผู้บริหารขององค์กรในการตัดสินใจได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สารสนเทศทางการบัญชีเป็นการรวบรวมข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้ผู้บริหารนำไปใช้ในการบริหารตั้งแต่การวางแผนกลยุทธ์จนถึงการดำเนินงานขององค์กร นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้วยการมีข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องครบถ้วน แม่นยำ และรวดเร็ว ก็จะสามารถทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่งทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ลักษณะของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารจะแตกต่างกัน

ตามระดับการบริหาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อการปฏิบัติงานหรือการควบคุมการปฏิบัติงาน (Operation control) เป็นสำคัญ 2) ผู้บริหารระดับกลาง ใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อวางแผนระยะสั้น การสั่งการเพื่อควบคุมการจัดการ (Management control) ตามข้อปฏิบัติเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ผู้บริหารระดับสูงวางแผนไว้ และ 3) ผู้บริหารระดับสูง ใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อวางแผนระยะยาว ควบคุมนโยบาย รวมทั้งการวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic planning) เพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร

ดังนั้นสารสนเทศทางการบัญชีจึงมีประโยชน์และสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับการบริหารของผู้บริหารทุกระดับ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อเพิ่มคุณภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กรที่ยั่งยืน

* อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบัญชี ธุรกิจและมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

Currently, technological changes happen rapidly which affects tremendous exchange of useful and useless information in the society. To run a business smoothly, a company has to rely on useful information. Accounting information system, which is a part of business information, can significantly supports the organizational management in making decision accurately and. Accounting information system uses to collect the accounting data for CEOs. It is used in strategic planning and the operation of an organization. An organization has to have an accurate and complete information for creating the competitive advantages strategies both in long term and short term.

The characteristics of accounting information system in the management vary according to the administrative level,

which are divided into three levels: 1) The operational management level – the data will be mainly used for the operation control. 2) The middle management level – the data will be mainly used for the short-term planning and management control according to the CEOs' policy. 3) The Chief Executive level – the data will be used for the long-term planning policies, including strategic planning to achieve the organizational goals.

Therefore, the accounting information system is useful and very important for the entire level of management in order to achieve the goals of the organization, by using accounting information system to improve the quality, reduce production costs and increase efficiency and effectiveness in the operation of the organization.

บทนำ

ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมีความสำคัญต่อผู้ประกอบการในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการทุกรายต้องมีการรวบรวมข้อมูลจากส่วนงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านการเงิน ด้านการตลาด ด้านการผลิต และด้านทรัพยากรบุคคล เพื่อนำมาจัดทำบัญชี และประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศทางการบัญชี เพื่อใช้ในการวางแผน ควบคุมการดำเนินงาน และตัดสินใจในการบริหารธุรกิจ ด้วยการประเมินจากข้อมูลเหตุการณ์ในอดีตจนถึงปัจจุบัน และนำมาจัดทำเป็นรายงานทางการเงิน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินขององค์กร อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บริหารงานสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มากขึ้น และยังช่วยในการพยากรณ์เหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตได้อย่างแม่นยำ และมีความน่าเชื่อถือสูง อีกทั้งยังสามารถนำมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย ดังนั้นหากมีข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องจะทำให้สามารถพัฒนาธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นสารสนเทศทางการบัญชีจึงมีประโยชน์และมีสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับธุรกิจทุกประเภท เพราะสารสนเทศทางการบัญชีเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ และยังทำให้ทราบผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงินของธุรกิจ และความมั่นคงของธุรกิจด้วย

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม – กันยายน) ๒๕๕๘

ในอดีตการจัดทำบัญชีของบริษัทมีการจัดทำบัญชีด้วยมือ บันทึกลงในสมุดรายวันทั่วไปจนกระทั่งจัดทำงบการเงินเพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลทางการเงินที่ต้องบันทึกก็มีเป็นจำนวนมาก และขั้นตอนในการจัดทำบัญชีก็มีความยุ่งยาก บริษัทจึงได้จ้างสำนักงานบัญชีเป็นผู้จัดทำบัญชีให้ ต่อมาได้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดทำบัญชี โดยเริ่มต้นจากการใช้โปรแกรมการคำนวณพื้นฐานอย่างโปรแกรมเอ็กเซลมาช่วยในการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงิน ต่อมาได้มีการคิดค้นและพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปทางการเงินขึ้นเพื่อใช้ในการจัดทำบัญชี ทำให้การจัดทำบัญชีมีความรวดเร็วและมีความถูกต้อง สะดวก แม่นยำ และเชื่อถือได้ จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและผู้บริหารในทุกองค์กรต้องปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยศึกษาหาความรู้และฝึกปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานด้านบัญชี และสามารถนำข้อมูลสารสนเทศทางการเงินที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางการเงินมาใช้ในการดำเนินงานและบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างมูลค่าให้กับธุรกิจของตนเองได้

ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ

ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ หมายถึง การนำปัจจัยต่างๆ อันได้แก่ คน (People) ทรัพยากร (Resource) แนวคิด (Concept) และกระบวนการ (Process) ที่มีความสัมพันธ์กันมาดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยภายในระบบอาจประกอบไปด้วยระบบย่อย (Subsystem) ต่างๆ ที่ดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยสามารถสรุปได้ว่าระบบประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) ซึ่งหากผลลัพธ์ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะมีข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงระบบ

การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตัวอย่างระบบ เช่น ระบบธุรกิจ ระบบการเงิน ระบบบัญชี เป็นต้น ระบบเป็นกิจกรรมในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ของแต่ละส่วนงานแตกต่างกันไป เช่น ระบบการลงทะเบียนของนักศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาสามารถลงทะเบียนได้อย่างถูกต้องและเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการลงทะเบียนไว้ในฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยได้ ระบบธุรกิจมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดผลการดำเนินงานทางธุรกิจของแต่ละองค์กร โดยข้อมูลสารสนเทศทางธุรกิจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันกันสูงมาก และแนวโน้มอนาคตโลกในศตวรรษที่ 21 จะเป็นศตวรรษของการแข่งขันสูงมาก มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากขึ้น และที่สำคัญเป็นศตวรรษของการเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ สถิติปัญญา ทำให้เกิดวิถีการใหม่ๆ ความรู้ใหม่ๆ สินค้าใหม่ๆ บริการใหม่ๆ จะเกิดขึ้นอย่างมากมาย และล้ำสมัยอย่างรวดเร็ว หากองค์กรจะอยู่รอดได้จะต้องมีข้อมูลที่รวดเร็ว ถูกต้อง และเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศจึงมีความสำคัญอย่างมาก

ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ (Business information system : BIS) เป็นระบบรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทางธุรกิจที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นระบบ โดยถูกออกแบบและพัฒนาให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ทางธุรกิจ ตลอดจนช่วยส่งเสริมให้องค์กรสามารถประสานงานและใช้ข้อมูลร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับปฏิบัติงานและระดับบริหาร โดยสามารถจำแนกระบบสารสนเทศตามหน้าที่ทางธุรกิจ ได้ดังต่อไปนี้ (http://it.tru.ac.th/punchalee/inventory1/l2_2.html)

1. ระบบสารสนเทศทางการผลิตและการดำเนินงาน (Production and operations information system) เป็นระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาลิิตผล (Productivity) ขององค์กร เริ่มตั้งแต่การตัดสินใจเกี่ยวกับการออกแบบ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการ การปรับปรุงกระบวนการผลิต การควบคุมสินค้าคงคลัง การวางแผนการผลิต การจัดการคุณภาพ การเพิ่มผลผลิต และการควบคุมต้นทุนขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ

2. ระบบสารสนเทศทางการตลาด (Marketing information system : MKIS) เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การจัดหมวดหมู่ของข้อมูล การวิเคราะห์และการเผยแพร่ข้อมูลทุกชนิดที่เกี่ยวข้องทางการตลาดอย่างเป็นระเบียบ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจและการดำเนินการทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า

3. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human resource information system : HRIS) หรือระบบสารสนเทศสำหรับบริหารงานบุคคล (Personnel information system : PIS) เป็นระบบสารสนเทศที่ถูกพัฒนาให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านทรัพยากรบุคคล ตั้งแต่การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การจ้างงาน การพัฒนาและการฝึกอบรม ค่าจ้างเงินเดือน สวัสดิการ และข้อปฏิบัติต่างๆ ช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลเกิดประสิทธิภาพ

4. ระบบสารสนเทศทางการเงิน (Financial information system : FIS) เป็นระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางการเงินขององค์กร ตั้งแต่การวางแผนในการจัดหาเงิน การใช้เงิน และการควบคุมทางการเงิน เพื่อให้การจัดการทางการเงินเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5. ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting information system : AIS) คือระบบที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน

(Financial data) ให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี

ระบบสารสนเทศต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นมีการพัฒนาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นการเก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูลออกมาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งข้อมูลนำเข้าจะเป็นตัวเลขทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กรในอดีตและนำมาสรุปเป็นรายงานทางการเงิน แล้วนำข้อมูลทางการเงินจากรายงานทางการเงินมาวิเคราะห์เพื่อดูแนวโน้มหรือใช้ในการพยากรณ์เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างแม่นยำ เพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลทางธุรกิจที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว และมีคุณภาพให้กับผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูลขององค์กรตามความต้องการที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารองค์กรที่มีความต้องการข้อมูล สำหรับใช้วางแผนงานเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (อุทัยวรรณ อังใน วรรณวิมล ศรีหิรัญ, 2553)

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting information system)

ในอดีตข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีได้มาจากการทำบัญชีด้วยมือ (Manual accounting system) ต่อมาข้อมูลทางการบัญชีมีปริมาณมากและมีความซับซ้อนมากขึ้นอันเนื่องมาจากการขยายตัวของธุรกิจ ทำให้มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการบันทึกบัญชี และต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี (Electronic data processing : EDP) โดยระบบบัญชีเริ่มต้นจากการวิเคราะห์รายการค้า บันทึกรายการค้าในสมุดรายวันทั่วไปหรือสมุดรายวันเฉพาะตามหลักการบัญชีคู่ เมื่อถึงวันสิ้นงวดบัญชีจะทำการผ่านบัญชีจากสมุดรายวันไปสมุดบัญชีแยกประเภทเพื่อสรุปยอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภท และจัดทำงบการเงินเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน และแสดงฐานะ

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) ๒๕๕๘

ทางการเงินขององค์กร ในปัจจุบันทุกองค์กร ไม่ว่า จะเป็นองค์กรขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ล้วนแต่มีการใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในการ ดำเนินงานขององค์กร โดยองค์กรขนาดใหญ่ส่วนใหญ่นี้ จะมีการพัฒนาโปรแกรมทางการบัญชีขึ้นใช้เอง ส่วน องค์กรขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีงบประมาณจำกัด จะซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีที่มีจำหน่ายใน ตลาด หรือใช้วิธีซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี แล้วนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เข้ากับลักษณะการประกอบ ธุรกิจของตนเอง

ทั้งนี้การเลือกใช้โปรแกรมทางการบัญชีขึ้นอยู่กับข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีของแต่ละองค์กร ต้องการใช้ โดยความต้องการดังกล่าวมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะขององค์กร ส่วนใหญ่องค์กร ขนาดกลางหรือขนาดเล็กจะใช้เพียงระบบสารสนเทศ ทางการบัญชีอย่างเดียว แต่องค์กรขนาดใหญ่จะใช้ ระบบสารสนเทศที่มีการเชื่อมโยงระบบสารสนเทศต่างๆ ขององค์กรเข้าด้วยกัน เรียกว่า ระบบสารสนเทศแบบ บูรณาการหรือระบบสารสนเทศวางแผนทรัพยากร องค์กร (ERP) ซึ่งระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของระบบสารสนเทศดังกล่าว (สุภาณี อินทร์ จันทน์, 2557) ดังนั้น ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ถือเป็นเป็นส่วนสำคัญของระบบสารสนเทศขององค์กรที่ ทำหน้าที่เก็บรวบรวมและประมวลผลข้อมูล ทั้งข้อมูลด้านการเงินและข้อมูลที่ไม่ใช่ด้านการเงินจาก ระบบงานย่อยต่างๆ ขององค์กร ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูล สารสนเทศทางการบัญชีจะให้ความสำคัญกับสารสนเทศ ที่สามารถวัดได้ และเป็นการประมวลผลเชิงปริมาณ มากกว่าการแก้ปัญหาเชิงคุณภาพ ดังนั้นหากต้องใช้ ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อแก้ปัญหาเชิงคุณภาพ จะต้องนำตัวเลขมาวิเคราะห์และประยุกต์ให้ตรงกับ ปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งผู้ใช้สารสนเทศทางการบัญชี จำแนกได้ 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มผู้ภายในองค์กร กับกลุ่มผู้ภายนอกองค์กร ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความต้องการ ใช้ข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีในวัตถุประสงค์ที่ แตกต่างกันไป ดังนั้นเราสามารถจำแนกระบบ

สารสนเทศทางการบัญชีตามกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลสารสนเทศ ทางการบัญชีได้ดังนี้ (ชรินทร์ ศรีวิฑูรย์, 2557)

1. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีการเงิน (Financial accounting information systems) เน้นการรวบรวมและประมวลผลข้อมูลสารสนเทศทาง การบัญชีต่อกลุ่มผู้ภายในองค์กร ได้แก่ นักลงทุน หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อ เจ้าหนี้ การค้า ดังนั้นสารสนเทศประเภทนี้จึงต้องมีความถูกต้อง และเชื่อถือได้อย่างมาก ระบบสารสนเทศทางการบัญชี การเงินจึงถูกออกแบบให้สอดคล้องกับรูปแบบและ กฎเกณฑ์ทางบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรม ราชูปถัมภ์ของประเทศไทย ได้แก่ มาตรฐานการบัญชี (TAS) และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) ข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบแสดงการเปลี่ยนแปลงใน ส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบ งบการเงิน เป็นต้น สารสนเทศทางการบัญชีการเงิน จะถูกนำไปใช้ในการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน วัดความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้และ สถาบันการเงิน การเสียภาษีให้กับกรมสรรพากร การคำนวณรายได้ประชาชาติของประเทศ และการ กำหนดมาตรฐานควบคุมการดำเนินธุรกิจ

2. ระบบสารสนเทศทางการบัญชีบริหาร หรือ ระบบสารสนเทศทางการบริหารต้นทุน (Cost management information systems) เน้นการ รวบรวมและประมวลผลข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี ต่อกลุ่มผู้ภายในองค์กร โดยเฉพาะด้านการบริหาร ต้นทุน การวางแผนและตัดสินใจทางธุรกิจ รวมถึงการ พัฒนาองค์กรในอนาคต ดังนั้นระบบสารสนเทศทาง การบัญชีบริหารจึงไม่ยึดติดกับรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ จากภายนอก แต่จะถูกกำหนดโดยบุคลากรผู้ใช้ข้อมูล ภายในองค์กร ข้อมูลสารสนเทศจะนำเสนอได้ทั้งเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ มีความยืดหยุ่นและสามารถ ปรับให้สอดคล้องกับความต้องการใช้งานได้ ซึ่งข้อมูล อาจจะไม่ครบถ้วนแต่เพียงพอต่อการใช้ในการตัดสินใจ

ของผู้บริหาร ข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ งบประมาณ รายงานผลการปฏิบัติงาน ต้นทุนกิจกรรม การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารองค์กรสามารถนำสารสนเทศทางการบัญชีทั้งทางด้านการบัญชีการเงิน และการบัญชีบริหารมาใช้ในการบริหารองค์กร และเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรได้ เช่น ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีแสดงให้เห็นว่าองค์กรมีกำไรลดลงจากปีที่ผ่านมาอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นในปีนี้หากองค์กรต้องการสร้างกำไรขององค์กรให้สูงขึ้น อย่างมองแต่เพียงการเพิ่มยอดขายเท่านั้น แต่ควรจะนำข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีมาวิเคราะห์หาสาเหตุว่าปัญหาเกิดจากยอดขายที่ลดลงหรือต้นทุนที่สูงขึ้น หากปัญหาเกิดจากต้นทุนที่สูงขึ้น ผู้บริหารจะได้แนวทางในการดำเนินการคือการลดต้นทุน แต่หากเกิดจากยอดขายที่ลดลง ผู้บริหารจะได้วางแผนด้านการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขายให้สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นการแก้ปัญหาที่มีหลักเกณฑ์และมีความถูกต้อง ช่วยลดข้อผิดพลาดจากการตัดสินใจได้ เพราะผู้บริหารตัดสินใจภายใต้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้

ผู้บริหารกับการใช้สารสนเทศทางการบัญชีในการบริหารองค์กร

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญในองค์กรเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นผู้ที่ต้องตัดสินใจนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยการวางแผน กำกับ ควบคุม เพื่อบริหารองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ดังนั้นผู้บริหารควรบริหารองค์กรโดยหลักเหตุผล ซึ่งการตัดสินใจเป็นหน้าที่หลักในการบริหารองค์กร ทั้งนี้การตัดสินใจของผู้บริหารจะมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ และสารสนเทศ ซึ่งการตัดสินใจในสภาพแวดล้อมปัจจุบัน ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการปฏิรูปการทำงาน การปรับโครงสร้าง ปริมาณข้อมูลที่มีเป็นจำนวนมาก และมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ผู้บริหารมีหน้าที่ที่ต้องตัดสินใจจำนวนมาก ขอบเขตของปัญหากว้าง และปัญหามีความสลับซับซ้อน ผู้บริหารจึงต้องการความร่วมมือจากบุคคลหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสารสนเทศทางการบัญชีที่ได้รับ ซึ่งสารสนเทศทางการบัญชีที่มีคุณภาพควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ (Romney and Steinbart, 2006)

1. เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevant) สารสนเทศต้องมีประโยชน์เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้สารสนเทศ สามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคต และเป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานในอนาคต ช่วยลดความไม่แน่นอนและเพิ่มความสามารถของผู้ตัดสินใจได้ดีขึ้น เช่น ความสามารถในการชำระหนี้ การพยากรณ์ยอดขาย เป็นต้น
2. มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Accuracy and reliable) สารสนเทศที่ดีจะต้องตรงกับความเป็นจริงและเชื่อถือได้ เพราะหากสารสนเทศบิดเบือนไม่ตรงกับความเป็นจริง จะก่อให้เกิดความเสียหายได้ สารสนเทศที่ถูกต้องแม่นยำจะต้องเกิดจากการป้อนข้อมูลรวมถึงโปรแกรมที่ประมวลผลจะต้องถูกต้อง
3. สมบูรณ์ครบถ้วน (Complete) สารสนเทศที่เชื่อถือได้ต้องสมบูรณ์ครบถ้วนภายใต้ข้อจำกัดของความมีนัยสำคัญหรือไม่มีการขาดตกบกพร่องของข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่ใช้สารสนเทศเข้าใจผิดและตัดสินใจผิดพลาดได้
4. ทันเวลา (Timely) สารสนเทศต้องทันต่อการตัดสินใจของผู้ใช้สารสนเทศ ซึ่งข้อมูลสารสนเทศอาจจะไม่ครบถ้วน เพราะหากรอข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนอาจจะนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจไม่ทันเวลา ดังนั้น องค์กรจึงต้องหาความสมดุลระหว่างความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลสารสนเทศว่าควรพิจารณาเรื่องใดเพื่อให้การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจมีประโยชน์สูงสุดในเวลาที่จำกัด
5. เข้าใจได้ (Understandable) สารสนเทศถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่เป็นประโยชน์และ

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) ๒๕๕๘

ง่ายต่อความเข้าใจ สามารถทำให้ผู้ใช้สารสนเทศเข้าใจได้ทันที ไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยมีข้อสมมติฐานว่าผู้ใช้สารสนเทศนั้นต้องมีความรู้ตามสมควร แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านบัญชีจึงจะเข้าใจได้

6. ตรวจสอบความถูกต้องได้ (Verifiable) การประมวลผลสารสนเทศทุกครั้งต้องได้ผลลัพธ์ที่ตรงกัน หากสารสนเทศที่ประมวลผลออกมาได้ข้อมูลไม่ถูกต้อง ระบบจะต้องมีการตรวจสอบ และหาสาเหตุของข้อผิดพลาดได้ เช่น การบันทึกรายการทางการเงินบัญชีในระบบบัญชี หากบันทึกรายการด้านเดบิต และเครดิตด้วยจำนวนเงินที่ไม่เท่ากัน ระบบบัญชีจะไม่อนุญาตให้บันทึกบัญชีได้ เป็นต้น

7. คุ่มทุน (Cost effective) พิจารณาระหว่างต้นทุนที่เสียไปและประโยชน์ที่ได้รับของสารสนเทศ ซึ่งการนำระบบสารสนเทศมาใช้ต้องใช้ดุลยพินิจในการประเมินประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลกับต้นทุนที่เสียไปในการจัดหาข้อมูล โดยทั่วไปประโยชน์ที่ได้รับจากข้อมูลควรมากกว่าต้นทุนในการจัดหาข้อมูล จึงจะพิจารณานำระบบสารสนเทศมาใช้

ระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กร ดังนี้ (วรรณวิมลศรีทิรัญ, 2553)

1. ปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือการบริการโดยการเพิ่มคุณภาพ การลดต้นทุน หรือการเพิ่มรูปแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการได้ตามต้องการของลูกค้า และศักยภาพการผลิตขององค์กร เช่น ระบบสารสนเทศทางการบัญชี สามารถวัดการทำงานของเครื่องจักร ดังนั้น หากเกิดเหตุการณ์ผิดปกติ เช่น เครื่องจักรผลิตสินค้าได้น้อยกว่าปกติ ฝ่ายบัญชีก็จะส่งข้อมูลให้กับฝ่ายผลิตทำการแก้ไขและปรับปรุงกระบวนการผลิตได้ทันที

2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร เช่น ระบบสารสนเทศทางการบัญชีมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุดิบ งานระหว่างทำ และสินค้าสำเร็จรูปขององค์กรจากแผนกผลิต ทำให้สามารถวางแผนในการจัดซื้อวัตถุดิบ ดำเนินการผลิตสินค้าให้

แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาและความต้องการของลูกค้า ไม่ทำให้เกิดปัญหาการผลิตสินค้าล่าช้าจนทำให้ลูกค้าไม่พอใจ

3. ช่วยในการจัดหาสารสนเทศได้ทันเวลา และเชื่อถือได้เพื่อใช้ในการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลยอดขายขององค์กร ซึ่งในแต่ละวันจะมีการสรุปยอดขายสินค้าแต่ละรายการ หากยอดขายสินค้าชนิดใดต่ำ ผู้บริหารก็จะทำการวิเคราะห์หาสาเหตุ และตัดสินใจว่าจะดำเนินการผลิตและจำหน่ายต่อไป หรือว่าจะยกเลิกการผลิตสินค้าประเภทดังกล่าว

4. ช่วยให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ เพราะองค์กรมีข้อมูลหรือสารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และมีรายละเอียดข้อมูลขององค์กร และคู่แข่ง ทำให้ได้เปรียบคู่แข่ง ดังคำกล่าวที่ว่า รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าระบบสารสนเทศทางการบัญชีเป็นประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจอย่างมาก เพราะสารสนเทศทางการบัญชีเป็นการรวบรวมข้อมูลทางธุรกิจขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านการผลิต การตลาด การบริหารงานบุคคล และการเงิน ซึ่งผู้บริหารองค์กรควรตระหนักและให้ความสำคัญในการนำระบบสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และองค์กร ไม่ใช่เพียงการจัดทำบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ.2547 และกฎเกณฑ์ทางการบัญชี ได้แก่ มาตรฐานการบัญชี (TAS) และมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (TFRS) เท่านั้น ในปัจจุบันที่ข้อมูลข่าวสารมีเป็นจำนวนมาก ผู้บริหารจึงต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ในการบริหารองค์กรของตนเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร และสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำและส่งเสริมให้องค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์กับการดำเนิน

ธุรกิจขององค์กร โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ (<http://elearning.northcm.ac.th/it/lesson9-1.asp>, 2557)

1. ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี โดยกำหนดเป็นกลยุทธ์ขององค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีมากขึ้น เช่น กำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ หรือกำหนดในแผนปฏิบัติงานขององค์กรตามความเหมาะสมของแต่ละองค์กร เพราะงานด้านบัญชีเป็นงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลทางการเงินจำนวนมาก หากไม่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน ข้อมูลสารสนเทศอาจไม่ครบถ้วนเกิดความผิดพลาด หรือเกิดความล่าช้าส่งผลให้ไม่ทันต่อการตัดสินใจ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

2. ผู้บริหารมีการวางแผนงานสารสนเทศทางการบัญชีระดับองค์กรและดำเนินการให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และกำหนดโครงสร้างหน่วยงานสารสนเทศให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานมีการขับเคลื่อนไปในทิศทางที่กำหนดไว้ในแผนงาน เช่น จัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือจัดเป็นหน่วยย่อยในแต่ละส่วนงานเพื่อให้ดูแลเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานนั้นๆ โดยเฉพาะ

3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสารสนเทศทางการบัญชีขององค์กร (Information system infrastructure) เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือ โปรแกรมสำเร็จรูป ระบบสื่อสารและจัดการข้อมูล ระบบการเชื่อมโยงข้อมูล เป็นต้น เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้การใช้เทคโนโลยีมีประสิทธิภาพ และพร้อมกับการปฏิบัติงานตลอดเวลา

4. กำหนดรายละเอียดการดำเนินงานภายในองค์กร และมีการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้แก่บุคลากรขององค์กรเพื่อให้มีความพร้อมและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชีได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่องค์กร

ดังนั้นสารสนเทศจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์กรก็ต่อเมื่อผู้บริหารนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งผู้บริหารต่างก็มีความต้องการใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อใช้ในการบริหารองค์กรที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับการบริหารงานแต่ละองค์กร ซึ่งผู้บริหารระดับสูงย่อมเห็นความต้องการสารสนเทศทางการบัญชีที่มีอยู่ในรูปแบบสรุปโดยย่อ ผู้บริหารระดับกลาง หรือระดับรองลงมามีความต้องการสารสนเทศที่มีความละเอียดมากขึ้น ดังนั้นระดับการบริหารในองค์กรจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะของข้อมูลที่ผู้บริหารระดับต่างๆ ต้องการ เพื่อช่วยในการวางแผน การควบคุม และการตัดสินใจ โดยสามารถแบ่งระดับการบริหารเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ระดับที่ 2 ผู้บริหารระดับกลาง และระดับที่ 3 ผู้บริหารระดับสูง (วรรณวิมล ศรีหิรัญ, 2553) ซึ่งในแต่ละระดับจะมีการประยุกต์ใช้สารสนเทศทางการบัญชีที่แตกต่างกันเพื่อบริหารงานให้มีประสิทธิภาพดังนี้

1. การใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับ

ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ

ผู้บริหารระดับปฏิบัติการใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับการควบคุมด้านการปฏิบัติงาน (Operation Control) เพื่อตรวจสอบและควบคุมว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินงานไปนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการใช้วิธีการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานจะมีเกณฑ์ที่แน่นอน ขั้นตอนในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่จะไม่มีเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจและผลลัพธ์จะครอบคลุมในช่วงเวลาในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ รายการแต่ละรายการมีความสำคัญ ซึ่งสามารถตอบสนองรายการแต่ละประเภท และแสดงสรุปของทุกๆ รายการตลอดจนสามารถสรุปผลของการปฏิบัติงานประจำวันได้

ผู้บริหารระดับปฏิบัติการมีการนำข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ตัวอย่างเช่น บริษัท สมบูรณ์

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) ๒๕๕๘

หล่อเหล็กเหนียวอุตสาหกรรม จำกัด บริษัทในกลุ่ม สมบูรณ์ แอ็ดวานซ์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ประเภท เบรก แหนบ คอยล์ สปริง ได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการลดต้นทุนของบริษัท โดยบริษัทได้กำหนดเป้าหมายว่าจะลดต้นทุนค่าไฟฟ้าของกระบวนการหลอมเหล็กสำหรับชิ้นส่วนรถยนต์ ด้วยการศึกษาค้นคว้าสารสนเทศทางการบัญชีจากตัวเลขทางการบัญชี บริษัทได้ตั้งเป้าหมายลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าจากเดิม 659 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อตัน (KWh/ton) ลง 5% ระยะเวลาในการดำเนินงานตามแผนงาน 5 เดือน ซึ่งในอดีตกระบวนการหลอมเหล็กสำหรับชิ้นส่วนรถยนต์ จะมีการเทเศษเหล็ก (steel scrap) ที่นำมาอัดเป็นก้อนสี่เหลี่ยมขนาด 50 X 50 X 30 ซม. ที่สั่งซื้อมาหลอมละลายในเตาหลอม ขั้นตอนต่อไป จะปรงด้วยเคมี และใส่เศษเหล็ก(steel scrap)ที่เป็นเศษจากการแยกออกจากชิ้นงานหล่อที่มีขนาดใหญ่เกินไป แล้วปรงเคมีก่อนเทลงในเตาหลอม ซึ่งวิธีการนี้ต้องเสียเวลารอให้กระแสไฟฟ้าทำปฏิกิริยากับเหล็กเกิดความร้อนทั่วทุกพื้นที่ของ steel scrap ที่มีขนาดใหญ่เกินไป ลดเวลาหลอมไม่ได้ การแก้ไข จึงต้องลดขนาดก้อนเศษเหล็ก(steel scrap) ลงเหลือ 30 X 40 X 30 ซม. โดยมีการสั่งซื้อจากซัพพลายเออร์รายใหม่แทน เมื่อเทจากลานเข้าเตาหลอมจะทำให้ก้อนเรียงตัวได้ดีกว่า และกระแสไฟฟ้าผ่านได้ง่ายกว่า ทำให้หลอมละลายได้เร็วขึ้น สามารถลดเวลาหลอมได้ 3.92 นาที คิดเป็น 35.18 กิโลวัตต์ชั่วโมงต่อตัน (KWh/ton) หรือลดลง 5.33% โดยไม่มีผลต่อคุณภาพ ทำให้บริษัทประหยัด ค่าไฟฟ้าได้ถึง 46,933.05 บาท/เดือน หรือ 563,196.55 บาท/ปี ส่งผลให้บริษัทมีกำไรเพิ่มมากขึ้น (<http://www.logisticsdigest.com>)

2. การใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับผู้บริหารระดับกลาง

ผู้บริหารระดับกลางใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับการควบคุมด้านการบริหารและจัดการ (Management Control) เพื่อใช้วัดประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงาน (Performance) ช่วยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการทำงาน การจัดสรรบุคลากร หรือทรัพยากรอื่นๆ ลักษณะสำคัญของสารสนเทศคือเป็นสารสนเทศสรุป (Summary Information) เพราะสารสนเทศที่เป็นยอดสรุปสามารถนำไปหาแนวโน้มในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งทำให้เกิดผลแตกต่างขึ้น ผลแตกต่างที่เกิดขึ้นจะนำไปศึกษาเพื่อหาสาเหตุการเปลี่ยนแปลงในประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา สารสนเทศที่ใช้ในระดับนี้ มีดังต่อไปนี้

สารสนเทศเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ล่วงหน้า (Planned performance) เช่น มาตรฐาน (Standard) ความคาดหวัง (Expected) งบประมาณ (Budget) และอื่นๆ ซึ่งเป็นสารสนเทศที่แสดงรายการดังต่อไปนี้

1. สารสนเทศที่บอกถึงความแตกต่าง (Variance) ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. สารสนเทศที่บอกถึงสาเหตุหรือเหตุผลของความแตกต่าง
3. สารสนเทศที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการตัดสินใจ หรือแนวทางปฏิบัติต่อไป

สารสนเทศสำหรับการควบคุมการบริหารประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ เป็นสารสนเทศเตรียมขึ้นสำหรับการปฏิบัติงาน และเป็นสารสนเทศเพื่อจัดทำแผนงาน มาตรฐาน งบประมาณ และอื่นๆ ใช้ในการคาดคะเนความต้องการเกี่ยวกับประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นยังต้องมีสารสนเทศจากภายนอกองค์กร (External information) เช่น ดัชนีราคา เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบในอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันได้

ผู้บริหารระดับกลางมีการนำข้อมูลและสารสนเทศทางการบัญชีมาใช้ในการบริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจให้ทันเวลาและได้ผลลัพธ์อย่างมี

ประสิทธิภาพ เช่น บริษัทแห่งหนึ่งมีผลิตภัณฑ์กว่า 100 ชนิด ในแต่ละวันจะทำการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับยอดขายของสินค้าแต่ละชนิด สินค้าใดถ้ามียอดขายต่ำผู้บริหารจะทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุ ซึ่งอาจทำการผลิตต่อโดยการปรับปรุงคุณภาพ หรือหยุดทำการผลิต เป็นต้น ผู้บริหารระดับกลางใช้สารสนเทศทางการบัญชีเพื่อช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น บริษัททำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับยอดขายของสินค้าแต่ละชนิด ชนิดใดมียอดขายสูงหรือต่ำ ผู้บริหารก็จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุ และทำการปรับปรุงเพื่อเพิ่มยอดขายและสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ตัวอย่างเช่น บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ได้นำสรุปผลการประกอบการในปี 2556 พบว่า กำไรลดลงร้อยละ 30 หรือ 374 ล้านบาท จากปี 2555 ที่มีกำไรสุทธิ 537 ล้านบาท ส่วนของรายได้รวมในธุรกิจเครื่องดื่มลดลงร้อยละ 1 หรือคิดเป็น 82 ล้านบาท จากการวิเคราะห์พบว่าสาเหตุที่กำไรในธุรกิจเครื่องดื่มลดลงมาก เนื่องจากปีที่ผ่านมาใช้งบประมาณทางการตลาดเป็นจำนวนมาก ขณะที่ภาพรวมเศรษฐกิจและกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลงจากหลายปัจจัย เช่น โครงการรถยนต์คันแรก นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันที่รุนแรงจากคู่แข่งอย่างอิชิตัน ทำให้กำไรสุทธิในปีที่ผ่านมาลดลง ซึ่งนายมารุต บุรณะเศรษฐกุล กรรมการผู้จัดการ บริษัท โออิชิ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มองว่าการแข่งขันของตลาดชาเขียวพร้อมดื่มในปี 2557 จะแข่งขันกันรุนแรงและเติบโตประมาณร้อยละ 10 จากมูลค่าการตลาดปีที่ผ่านมา 16,500 ล้านบาท ดังนั้น โออิชิจึงได้ปรับกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อให้รายได้เป็นไปตามเป้า ที่ 7,300 ล้านบาท จาก 6,232 ล้านบาท ในปี 2556 หรือเติบโต ร้อยละ 18 โดยจะดโปรโมชันลด แลก แจก แถม แล้วกลับมาใช้แคมเปญการตลาดในสไตล์ของโออิชิเอง ซึ่งโออิชิคาดว่าจะทำให้ยอดขายเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และต้นทุนทางการตลาดลดลงและสามารถทำการตลาดได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจก็ได้รับจากระบบสารสนเทศทางการบัญชีเกี่ยวกับรายได้และต้นทุน

ค่าใช้จ่ายในการขายของกิจการที่ฝ่ายบัญชีได้รวบรวมบันทึกและรายงานต่อผู้บริหารเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ (<http://www.thairath.co.th/content/406310>)

3. การใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับผู้บริหารระดับสูง

ผู้บริหารระดับสูงใช้สารสนเทศทางการบัญชีสำหรับการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planning) จุดประสงค์ของการวางแผนกลยุทธ์เพื่อจะพัฒนากลยุทธ์ที่ทำให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การวางแผนกลยุทธ์หรือแผนรวมที่จะครอบคลุมช่วงระยะเวลายาวนาน กิจกรรมต่างๆ ในการวางแผนกลยุทธ์ อาจจะจัดอยู่ในการวางแผนประจำปี หรือรอบปี ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์จำเป็นต้องเป็นข้อมูลที่สรุปมาจากหลายๆ ส่วนงานขององค์กร และนำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลภายนอก (External data) ตัวอย่างข้อมูลประเภทต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ อาทิ สภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันและแนวโน้มอนาคต เสถียรภาพทางการเมืองในปัจจุบันและอนาคต ความสามารถในการปัจจุบัน (Current capability) ขององค์กร การพยากรณ์ความสามารถขององค์กรในอนาคต ความสามารถของคู่แข่ง และส่วนแบ่งการตลาด เป็นต้น

ในการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารระดับสูงจะนำสารสนเทศเหล่านี้ไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ระดับฝ่ายและสาขาต่างๆ โดยสารสนเทศต่างๆ เหล่านี้ จะถูกเก็บรวบรวมโดยฝ่ายบัญชี ซึ่งฝ่ายบัญชีจะมีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีในการบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ และจัดทำเป็นรายงานทางการเงินเสนอต่อผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากภายนอกเข้ามาใช้ร่วมสำหรับการประมวลผลด้วย เนื่องจากสารสนเทศสำหรับผู้บริหารระดับสูงจะต้องสามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และนำเสนอทิศทาง หรือแนวโน้มบางอย่างให้ผู้บริหาร

วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) ๒๕๕๘

ได้เห็นภาพขององค์กรได้อย่างชัดเจน การเห็นภาพองค์กรได้อย่างชัดเจนทางหนึ่งคือ การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในช่วงเวลาเดียวกันกับผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา หรือการเปรียบเทียบกับองค์กรภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนั่นเอง ตัวอย่างเช่น ธุรกิจชุมพรคานาน้ำรีสอร์ท ที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจหลังปี 2540 ซึ่งข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมและประมวลผลโดยระบบสารสนเทศทางการบัญชี ชี้ให้เห็นว่าธุรกิจประสบผลขาดทุน มีหนี้สินถึง 300 ล้านบาท รวมทั้งมีพนักงานที่ต้องดูแลอีก 100 ชีวิต ทำให้ธุรกิจมีรายจ่ายสูงเกินจำเป็น ผู้บริหารพยายามแก้ไขตามระบบทุนนิยม แต่ก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ อีกทั้งยังทำให้มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงได้เปลี่ยนวิธีการบริหารใหม่ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และใช้กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว (White Ocean Strategy) มาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับองค์กร จนธุรกิจชุมพรคานาน้ำรีสอร์ทรอดพ้นวิกฤติทางเศรษฐกิจ สามารถชำระหนี้และกอบกู้ธุรกิจจนประสบผลสำเร็จ ซึ่งจากกลยุทธ์ดังกล่าวผู้บริหารได้วิเคราะห์รายการเกี่ยวกับรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและทำการลดรายจ่ายเหล่านั้นลง นอกจากนี้ได้วิเคราะห์หนี้สินของธุรกิจ เพื่อชำระหนี้และผ่อนปรนหนี้สำหรับเจ้าหนี้แต่ละรายอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของธุรกิจ (ดนัย จันทรเจ้าฉาย, 2555)

สรุป

ในปัจจุบันคุณภาพในการบริหารและความอยู่รอดองค์กรขึ้นอยู่กับระบบมากกว่าตัวบุคคล ดังนั้นการบริหารสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศมากขึ้น เพราะหากกิจการใดมีระบบสารสนเทศทางการบัญชีที่ดีกว่าก็จะทำให้สามารถให้ข้อมูลในการตัดสินใจที่รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งจะส่งผลให้กิจการนั้นสามารถอยู่รอดได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งระบบสารสนเทศทางการบัญชี (Accounting information system : AIS) เป็นระบบที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อรวบรวมและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน (Financial Data) ให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการบัญชี และเป็นแหล่งข้อมูลเชิงปริมาณที่สนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงานทั้งองค์กร ดังนั้นระบบสารสนเทศทางการบัญชี จึงทำหน้าที่เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการให้ข้อมูลสารสนเทศสำหรับใช้ในกระบวนการตัดสินใจวางแผน การดำเนินงาน และการควบคุมทางธุรกิจ ทั้งนี้การใช้ข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชีของผู้บริหารจะมีความแตกต่างกันตามความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารแต่ละระดับ โดยสารสนเทศทางการบัญชีสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรได้โดยช่วยเพิ่มคุณภาพลดขั้นตอนในการจัดทำบัญชี ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร และช่วยให้องค์กรได้เปรียบในการแข่งขัน

บรรณานุกรม

- ชรินทร์ ศรีวิฑูรย์. (2557). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบัญชี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2557, จาก http://www.chumphon2.mju.ac.th/E-learning/Elearning/E-learning/E-Learning_c/chapter/chapter1.htm.
- ดนัย จันทรเจ้าฉาย. (2555). กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว (White Ocean Strategy). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.whiteoceansociety.com/download/>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2552). ตลาดซาเซียว กำลังซื้อบูบไออิซิงดัดแคมเปญ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.thairath.co.th/content/406310>.

- เบญจวรรณ ตรากิจธรรกุล. (2552). คุณภาพของสารสนเทศทางบัญชีที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเขตอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.research.rmutt.ac.th/archives/3783>.
- มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่. ระบบสารสนเทศด้านการบัญชี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2557, จาก <http://elearning.northcm.ac.th/it/lesson9-1.asp>.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. (2557). ระบบสารสนเทศธุรกิจ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557, จาก http://it.tru.ac.th/punchalee/inventory1/l2_2.html.
- ลอจิสติกส์ไดเจส. (2551). 4 บริษัทไทย-ญี่ปุ่นไขกลยุทธ์ “ลดต้นทุน” ไม่ลดคุณภาพ. ธุรกิจ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.logisticsdigest.com/component/content/article/24-supply-chain-management/2234-4-บริษัทไทย-ญี่ปุ่นไขกลยุทธ์%5C>.
- วรรณวิมล ศรีหิรัญ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการใช้สารสนเทศทางการบัญชีของผู้บริหารในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2556). แผนการส่งเสริม SMEs แผนฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2555-2559). [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2556, จาก <http://www.sme.go.th>.
- สุภาณี อินทน์จันทร์. (2557). การบริหารความเสี่ยงระบบสารสนเทศทางการบัญชี. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อัจฉรา จันทน์ฉาย และคณะ. (2556). คู่มือการเป็นผู้ประกอบการ โครงการพัฒนาศักยภาพ Smart Project ผู้ธุรกิจ SMEs. กรุงเทพฯ : บริษัท อาตาลี จำกัด.
- Robert L. Hurt. (2010). *Accounting information systems*. 2nd edition. New York : The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Romney, M., and P. Steinbart. (2006). *Accounting Information Systems*. New Jersey : Pearson, Inc..

